

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 131/2024-22

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára a sudcov Ivana Fiačana a Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], t. č. v Ústave na výkon trestu odňatia slobody [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Milanom Kuzmom, advokátom, Floriánska 16, Košice, proti uzneseniu Okresného súdu Prešov sp. zn. 3PP/45/2023 z 30. októbra 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 13. decembra 2023 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 2, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 5 ods. 1 písm. a), ods. 3 a 4, čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením okresného súdu sp. zn. 3PP/45/2023 z 30. októbra 2023. Sťažovateľ navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie. Sťažovateľ zároveň ústavný súd požiadal, aby mu priznal finančné zadostučinenie v sume 5 000 eur a náhradu trov právneho zastúpenia.
2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ návrhom podaným okresnému súdu 7. júna 2023 požiadal o podmieňané prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, ktorý aktuálne vykonáva a ktorý mu bol právoplatne uložený vo výmere 25 rokov pre trestný čin vraždy podľa § 219 ods. 1 a 2 Trestného zákona platného a účinného v relevantnom čase.
3. Okresný súd uznesením sp. zn. 3PP/45/2023 z 26. júna 2023 pribral podľa § 142 Trestného poriadku do konania súdnu znalkyňu z odboru psychológie PhDr. Juliánu Kordovanovú na vypracovanie znaleckého posudku týkajúceho sa možnosti resocializácie sťažovateľa.
4. Proti rozhodnutiu o príbratí menovanej súdnej znalkyne podal sťažovateľ 30. júna 2023 sťažnosť, v ktorej namietal „nadbytočnosť“ tohto znaleckého dokazovania, pretože v tomto čase sťažovateľ už disponoval znaleckým posudkom doc. PhDr. Márie Gažiovej, PhD., MBA, m. prof., v ktorom súdna znalkyňa zodpovedala rovnaké otázky týkajúce sa jeho resocializácie. Uvedený znalecký

posudok bol okresnému súdu predložený 30. júla 2023. Krajský súd v Prešove uznesením sp. zn. 1 Tos 6/2023 z 18. júla 2023 predmetnú sťažnosť sťažovateľa zamietol.

5. Na verejnom zasadnutí 5. októbra 2023 okresný súd vypočul znalkyňu doc. Gažiovú a oboznámil sa s listinným dôkazom – oznámením znalkyne PhDr. Kordovanovej o nevypracovaní znaleckého posudku (z dôvodu, že sťažovateľ odmietol psychologické vyšetrenie). Okresný súd sa zároveň oboznámil aj s obsahom súdneho spisu vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 5PP/14/2022, z ktorého bol oznámený záver psychologického posudku k resocializácii sťažovateľa vypracovaný 30. júna 2022 znalkyňou PhDr. Antóniou Solárovou, PhD.

6. Na verejnom zasadnutí 19. októbra 2023 okresný súd konštatoval, že vzhľadom na zásadné rozdielne závery znaleckých posudkov znalkyne PhDr. Solárovej a znalkyne doc. Gažiovej je na mieste postup v zmysle § 147 ods. 1 Trestného poriadku, t. j. pribratie znaleckého ústavu na účely preskúmania znaleckého posudku znalkyne doc. Gažiovej.

7. Následne 30. októbra 2023 okresný súd napadnutým uznesením rozhodol, že podľa § 147 ods. 1 Trestného poriadku príberá do konania ústav v odbore psychológie, odvetví klinickej psychológie dospelých: Experti forenznej psychológie, ktorému uložil preskúmať predmetný znalecký posudok znalkyne doc. Gažiovej.

8. Proti tomuto uzneseniu okresného súdu podal sťažovateľ 8. novembra 2023 sťažnosť, o ktorej nebolo do podania ústavnej sťažnosti (t. j. do 13. decembra 2023) rozhodnuté.

9. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti v podstatnom namieta, že okresný súd v rozpore s judikatúrou (R 45/1984, R 13/1971) rozhodol napadnutým uznesením o pribratí znaleckého ústavu bez toho, aby najprv na účely odstránenia rozporov vypočul oboch dotknutých znalcov. Sťažovateľ zároveň namieta, že okresný súd bez predchádzajúceho vykonania celého znaleckého posudku znalkyne PhDr. Solárovej oznámil iba závery tohto znaleckého posudku. Sťažovateľ taktiež namieta, že okresný súd v rozpore s judikatúrou (R 45/1984) neuložil znaleckému ústavu preskúmať oba znalecké posudky, ale len znalecký posudok znalkyne doc. Gažiovej. Napokon sťažovateľ namieta, že okresný súd ho v napadnutom uznesení nesprávne poučil, že proti napadnutému uzneseniu nie je prípustná sťažnosť, s čím sťažovateľ nesúhlasí, pričom v tejto súvislosti poukazuje aj na závery ústavného súdu v uznesení č. k. IV. ÚS 360/2010-28 z 30. septembra 2010.

10. V rámci odôvodnenia ústavnej sťažnosti sťažovateľ ústavný súd požiadal, aby konanie o jeho aktuálnej ústavnej sťažnosti spojil na spoločné konanie s konaním o jeho predchádzajúcej ústavnej sťažnosti z 9. októbra 2023 (vedenej na ústavnom súde pod sp. zn. I. ÚS 673/2023, pozn.).

II.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

11. Ústavný súd ústavnú sťažnosť predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

12. Ústavný súd na predbežnom prerokovaní preskúmal, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde) a osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1

a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

13. V rámci predbežného prerokovania s prihliadnutím na sťažovateľom formulované argumenty ústavný súd dospel k záveru, že ústavnú sťažnosť je potrebné odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

14. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že právomoc ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, je založená na základe princípu subsidiarity. Zo subsidiarity právomoci ústavného súdu vyplýva, že ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa môže domôcť ochrany svojho základného práva alebo slobody využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov pred iným orgánom verejnej moci, odmietne takúto ústavnú sťažnosť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na prerokovanie. Z uvedeného vyplýva, že v konaní o ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy prislúcha ústavnému súdu právomoc zaoberať sa namietaným porušením základného práva alebo slobody za predpokladu, že právna úprava takémuto právu neposkytuje inú účinnú ochranu. Príkladom účinnej ochrany základných práv a slobôd sťažovateľa je okrem iného aj opravný prostriedok, ktorý má fyzická osoba alebo právnická osoba k dispozícii vo vzťahu k základnému právu alebo slobode, ktorých porušenie sa namieta, a ktorý jej umožňuje odstrániť ten stav, v ktorom vidí porušenie svojho základného práva alebo slobody. Systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je teda rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom ochranu základným právam a slobodám poskytuje v zmysle ústavy primárne všeobecné súdnictvo a ústavný súd až subsidiárne.

15. Podľa ustáleného právneho názoru ústavného súdu po zistení nedostatku právomoci v konaní pred ústavným súdom už nie je potrebné skúmať, či sú alebo nie sú splnené ďalšie procesné podmienky. Tomuto postupu totiž bráni zistený nedostatok neodstrániteľnej procesnej prekážky spočívajúci v nedostatku právomoci ústavného súdu.

16. Podľa § 142 ods. 3 Trestného poriadku o príbratí znalca sa rozhodne uznesením. Proti uzneseniu možno podať sťažnosť pre vecné dôvody alebo pre osobu znalca.

17. Ústavný súd konštatuje, že z citovanej právnej úpravy nepochybne vyplýva, že okresný súd v napadnutom uznesení sťažovateľa poučil nesprávne, keď v poučení napadnutého uznesenia uviedol, že proti napadnutému uzneseniu, ktorým okresný súd rozhodol o príbratí znaleckého ústavu, nie je sťažnosť prípustná.

18. Nadväzujúc na uvedené, ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ v tejto súvislosti v ústavnej sťažnosti správne poukázal na uznesenie ústavného súdu č. k. IV. ÚS 360/2010-28 z 30. septembra 2010, v rámci ktorého ústavný súd vyslovil právny názor, v zmysle ktorého Trestný poriadok vo vzťahu k uzneseniu o príbratí znaleckého ústavu poskytuje účinný prostriedok nápravy, a to sťažnosť podľa § 142 ods. 3 Trestného poriadku.

19. Sťažovateľ v súlade s § 142 ods. 3 Trestného poriadku (aj napriek nesprávnemu poučeniu zo strany okresného súdu) podal proti napadnutému uzneseniu okresného súdu sťažnosť, o ktorej má rozhodnúť krajský súd. Sťažovateľ teda mal k dispozícii právny prostriedok na ochranu svojich základných práv, ktorý (aj napriek nesprávnemu poučeniu zo strany okresného súdu) využil a o ktorom je oprávnený rozhodnúť krajský súd, čo vylučuje právomoc ústavného súdu.

20. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

21. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa ako celok odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa uplatnenými v jeho ústavnej sťažnosti.

22. Nad rámec uvedeného vo vzťahu k sťažovateľovej žiadosti, aby ústavný súd konanie o jeho aktuálnej ústavnej sťažnosti spojil na spoločné konanie s konaním o jeho predchádzajúcej ústavnej sťažnosti z 9. októbra 2023, ústavný súd pre úplnosť konštatuje, že táto žiadosť sťažovateľa bola bezpredmetná už v čase podania aktuálnej ústavnej sťažnosti sťažovateľa, keďže ústavný súd predchádzajúcu ústavnú sťažnosť sťažovateľa z 9. októbra 2023 odmietol uznesením č. k. I. ÚS 673/2023-13 zo 7. decembra 2023.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. marca 2024

Peter Molnár
predseda senátu